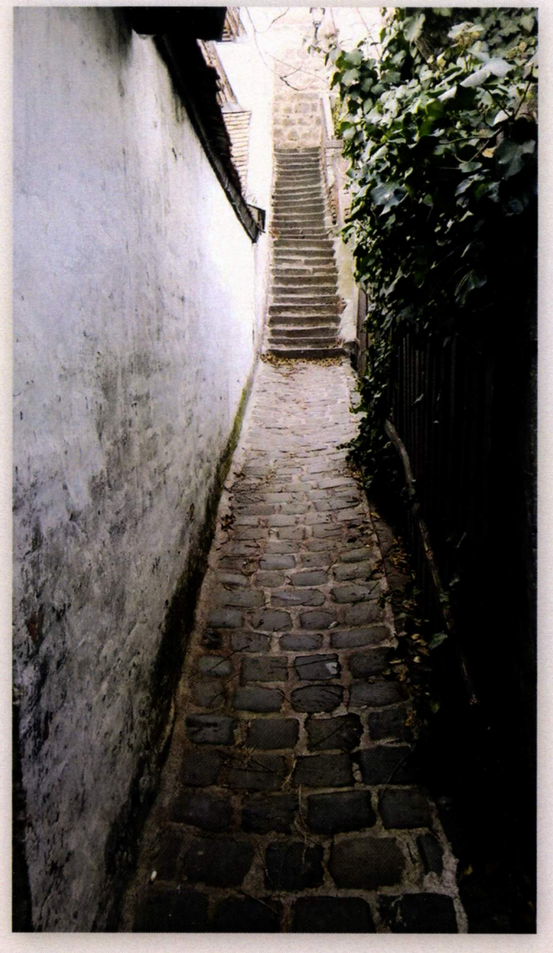

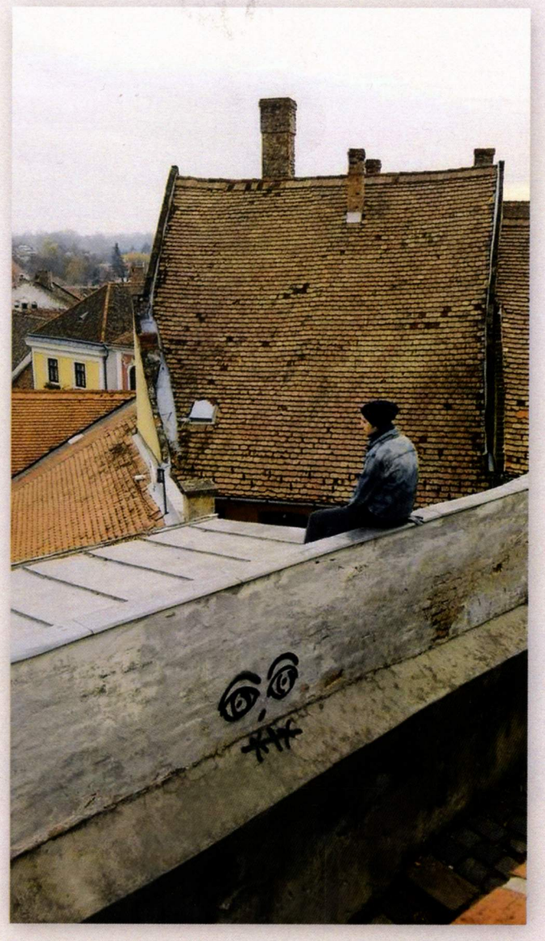

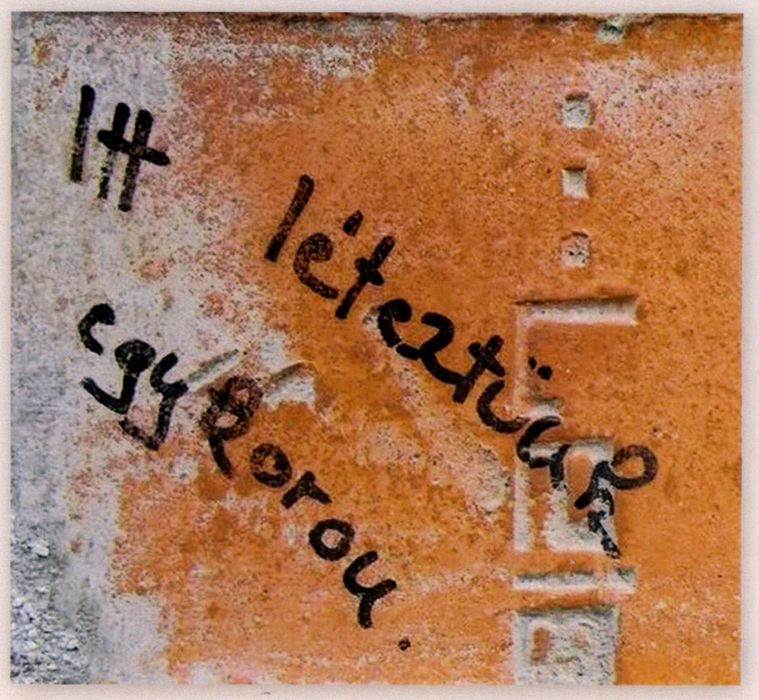

Szökés

A Templomdomb egy különleges hely. Ugyan Szentendre város középpontjában helyezkedik el, de csodálatos módon mégis elszigetelet. Egy menedék. Talán a Central Parkhoz tudnám hasonlítani. Ide is menekülni járnak az emberek. Ott van a 'domb közepén a főtemplom, ahová a vallásos emberek menekülnek a mindennapi realitás elől, hogy valami magasztosabb felé forduljanak. Aztán ott van az a rengeteg keleti turista, akik kitudja mi elől futnak, de az a valami nagyon félelmetes lehet, hogy eljutottak egészen az istenhátamögötti hazánkba, annak is egy kis Szentendre nevű zugába. És persze a fiatalok is használatba vették a dombot, csak ők egészen más okból. Ők a felnőttek diktatúrája elől szöknek a 'dombra, ahol a templom falai mögött elbújva már nem látja őket az orwelli telekép, és nyugodtan rágyújthatnak egy cigarettára. Végre szabadok lehetnek egy kis időre. És ami a legcsodálatosabb, hogy ezen a nyugodalmas kis menedéken senki sem bánt senkit, nincsenek elvárások, nincsenek üldözők és üldözöttek, csak egy rakás szökevény, akik egy pillanatra fellélegezhetnek.

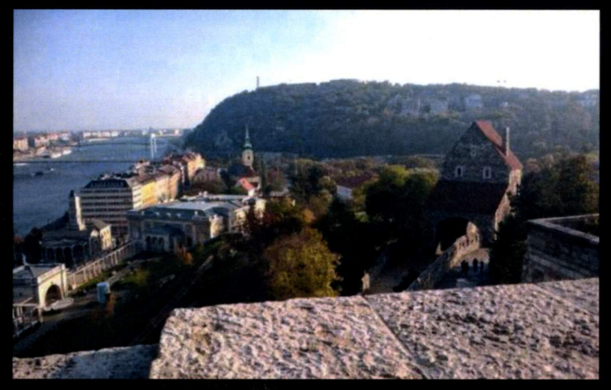

Szökés

A szökés szó jelentése titokban elmenni valahonnan, elszabadulni bizonyos kötöttségektől, korlátok közül. A feladatom helyszínéül a Várkert Bazárt választottam. Ahogy felmászunk erre a helyre, szinte Budapest felett érezhetjük magunkat, belátjuk az egész várost, minden kis részét megfigyelhetjük. A világ urainak érezhetjük magunkat, egyszóval ki tudunk szökni a mindennapi megszokott városi monoton rutinból. Erről a szóról könnyen eszünkbe juthatnak a börtönök, rácsok, bezárt helyek, melyekből szabadulni kell, hiszen semmi nem történik, csak telnek a napok. Ezt könnyen párhuzamba hozhatjuk egy átlagos ember életével, aki belefáradt a mindennapok terhébe. Úgy érezheti, le van láncolva, mint rab a cellájában. Ám ha ellátogat erre a helyre, megcsodálja Pestet, becsukja a szemét, bárhova képzelheti magát, kitörhet, szabad lehet. A Várkert Bazárnak egy érdekes részén felfedeztem, ahogy a fény nem ki, hanem beszökik. A falon lévő kis ablakoknál, rácsoknál, illetve alacsonyabb tető részeknél bejut. Ez azért ragadta meg a figyelmem, mert elég paradoxon jelenség figyelhető meg. A szökés valami szorosan meghatározottból a szabadba jutás, de a fény egy tágas külső térből érkezik az épület belsejébe. Ezenkívül maga a fény, egy annyira megfoghatatlan, meghatározhatatlan „dolog". Csak az útját szabályozhatjuk az őt áteresztő felületek elhelyezésének, méretének, anyagai mivoltának és alakjának segítségével. Ezek mellett számít, hogy a nap folyamán mikor szemléljük meg, elvégre más-más beesési szöggel érkezik, így a tér máshogy reagál rá, másként lesznek láthatóak a beszökő fénysugarak.

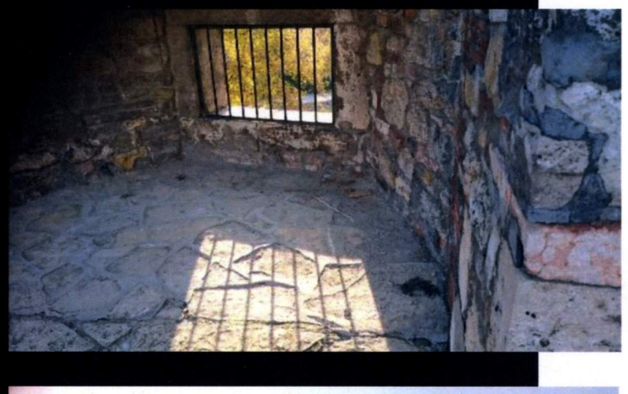

Bevezetés az építészetbe, Mudri Kamilla, 2015

SZÖKÉS

BUDAPEST LISZT FERENC NEMZETKÖZI REPÜLŐTÉR

MINDEN EMBERNEK SZÜKSÉGE VAN EGY HELYRE, AHOVÁ NÉHA ELVONULHAT, HA NYUGALOMRA VÁGYIK, VAGY HA MEG AKAR SZÖKNI A MINDENNAPI PROBLÉMÁK ELŐL. SZÁMOMRA EZ HELY AZ OTTHONOMHOZ KÖZELI DOMB TETEJÉN TALÁLHATÓ, AHONNAN SZÉP RÁLÁTÁS NYÍLIK A LISZT FERENC REPÜLŐTÉRRE ÉS AZ AZT KÖRÜLÖLELŐ MEZŐKRE. NEM RÉG KÖLTÖZTEM RÁKOSKERTRE, ÉS HAMAR FELFEDEZTEM EZT A HELYET AHOVÁ AZÓTA IS GYAKRAN ELLÁTOGATOK KUTYASÉTÁLTATÁS KÖZBEN. SZERETEM NÉZNI A LESZÁLLÓ REPÜLŐKET, KÜLÖNÖSEN ESTE NAGYON SZÉP A KILÁTÁS, AMIKOR AZ EGÉSZ LISZT FERENC REPÜLŐTÉR ÉS A REPÜLŐK IS KI VANNAK VILÁGÍTVA. A LISZT FERENC REPÜLŐTÉR EGÉSZ ÉPÜLETEGYÜTTES KIEMELKEDIK A SÍK EGYHANGÚ TÁJBÓL, URALVA A KÖRNYEZŐ TERET. SZÁMOMRA EZ A HELY JELENTI A SZÖKÉST A ZSÚFOLT HÉTKÖZNAPOKBÓL. A LISZT FERENC REPÜLŐTÉR RENDELTETÉSE ÁLTAL LEHET A SZÖKÉS SZIMBÓLUMA, HISZEN AZ EMBER, HA REPÜLŐRE SZÁLL MINDÉNKEPPEN EGY PICIT MAGA MÖGÖTT KELL HAGYJA A MEGSZOKOTT, MINDENNAPI KÖRNYEZETÉT. NÉHA SZÜKSÉGÜNK IS VAN ERRE, HISZEN ÉPPEN AZÉRT MEGYÜNK EL NYARALNI, HOGY KISZAKADHASSUNK A MINDENNAPOKBÓL, ÉS MAGUNK MÖGÖTT HAGYVA AZ OTTHONI PROBLÉMÁKAT, NYUGODTAN KIPIHENHESSÜK MAGUNKAT. MEG KELL SZÖKNÜNK NÉHA AZ OTTHON KÖRNYEZETÉBŐL, AHHOZ HOGY ÚJULT ERŐVEL TÉRHESSÜNK VISSZA. JELENTHET UGYAN VÉGLEGES MEGOLDÁST IS, EGY KÖLTÖZÉS SORÁN, MIKOR EGY ADOTT ÉLETHELYZETBŐL SZÖKÜNK EL VALAHOVA MÁSHOVA, A JOBB ÉLET REMÉNYÉBEN. A SZÖKÉS MINDIG IS JELLEMZŐ VOLT AZ EMBERRE, VALAMI ÚJAT, VALAMI JOBBAT AKART MINDIG ELÉRNI, EBBEN A MAI EMBEREK SEM MÁSOK ÉS MINDENKINEK MAGÁNAK KELL ELDÖNTENIE, HOGY HOL A HELYE, ÉS HA A "SZÖKÉS" MELLETT DÖNT, AKKOR ELKÉPZELHETŐ, HOGY A LISZT FERENC REPÜLŐTÉR JELENTI MAJD SZÁMÁRA AZ ÚJ ÉLET KEZDETÉT.

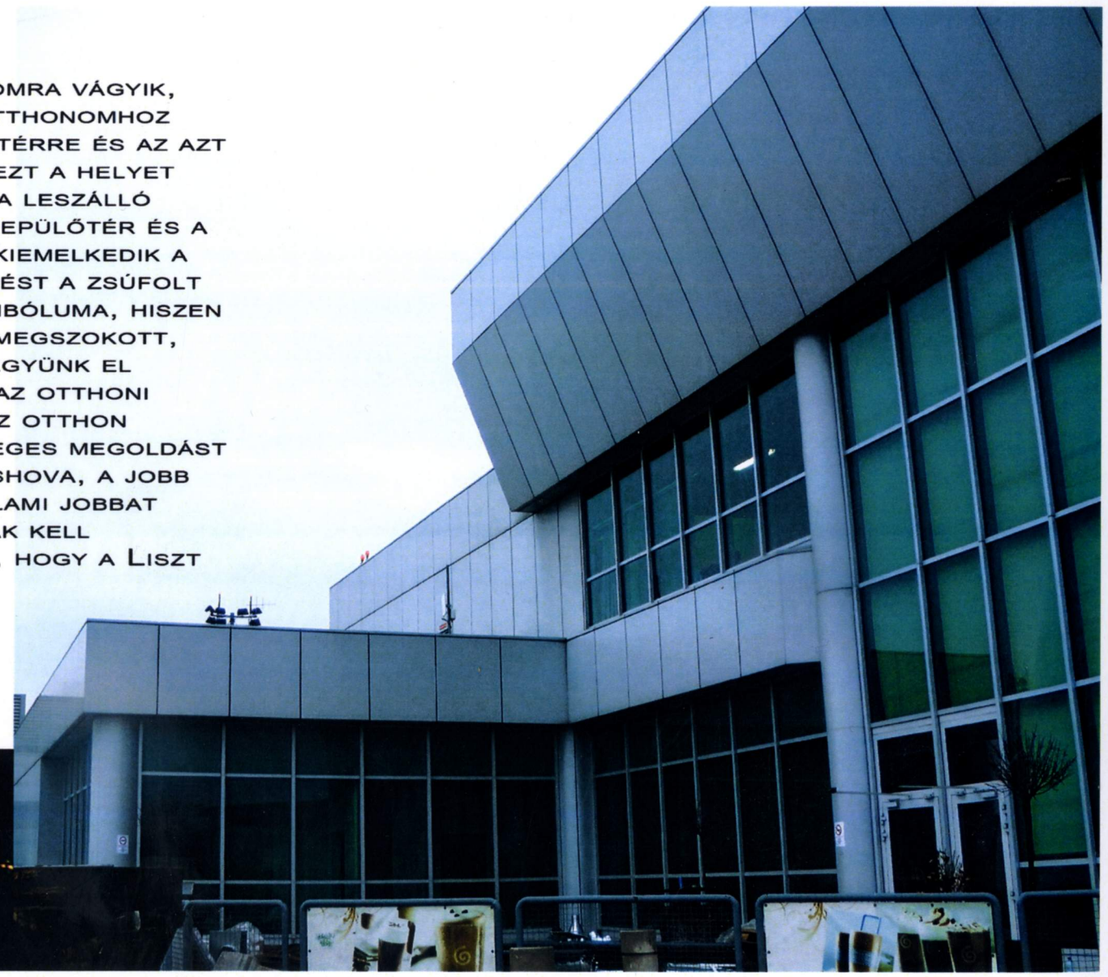

2015 BEVEZETÉS AZ ÉPÍTÉSZETBE

ONÓDY ESZTER

SZÖKÉS

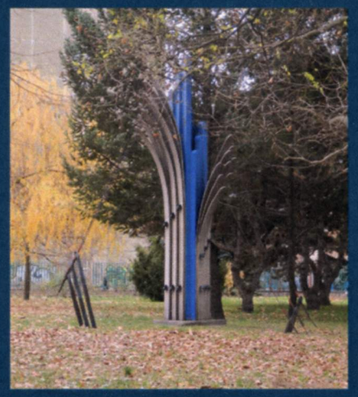

A szökés a magyar nyelvben kétféle jelentéssel bírhat: a kijutás, és a szökkenés, szökellés. (hasonlóan kétesélyes feladatszó a törés, mert a tör és a törik ige is lehet.)
A latin fugere: szökni és futni, az olasz fuggire, fuga: szökni, szivárgás.
A szándékosan magasra törekvő megoldások mellett (Urunk Színeváltozása és Boldog Salkaházi Sára templom / a "fémszökőkút" az Idősek Otthonának kertjében) a másik értelemhez már átvittebb értelemben értelmeztem a szökést, mint olyan épületeknél, melyekből valóban meg lehet szökni. Az épületválasztásban egy fontos jellemző az is, hogy mennyire érzi az ember, hogy ott akar maradni, mennyire rideg az épület. A Magyar Telekom Száraznád utcai épülete kifejezetten katonaias benyomást kelt.

Az újpalotai lakótelep vízellátását biztosítani hivatott víztornyot a 70-es években egy ikonikus házba építették, amely jelenleg Budapest legmagasabb és Újpalota egyetlen nem panel lakóháza, azoktól eltérően csúszózsaluzattal készült monolitikus falakkal. A benne levő víztorony csak nagyjából 10 évig üzemelt.
Ezen épület esetében azért mégis ébred szimpátia az emberben, főleg ha még az egykor a tetején lévő fényreklámok miatt Casco vagy CSÉB-épületként ismerte meg. Barátságtalansága mellett valamilyen ígéret is látszik benne. Mintha menekülni, szökni itt befelé lehetne, aztán pedig felfelé. Az épület megjelenésében tagadhatatlanul van valami űrhajószerű, amely járművű köztudottan elsőként felfelé szökik, hogy később elérje a szökési sebességet a Föld gravitációs mezőjében. A fantasztikumban pedig igen gyakran a megszökés eszköze. Szinte ezen futurisztikus jelleget igazolja az aula is, igényesen megvilágított postaláda kialakítással, belül is a görbe sarokfelületekkel.

A városrész lakói naponta mennek, buszoznak el az egyedülálló magasház mellett, de én a lakóit sosem láttam bemenni, kijönni. Olyan, mintha kiválasztottság lenne ide bekerülni, és érdekesség, hogy maga a tervező építész, Tenke Tibor sem kapott itt lakást igénylése ellenére. Bent készült felvételeket látva azonban felmerült bennem, hogy egyedül is érezném magam, minél feljebb jutok - a legfelső két szinten található figyelemre méltó, két szintes müteremlakások egy hátránya lehet ez - mivel nincs körülöttünk hasonló magasságú épület, mint sok nagyvárosban. Az esetleges elvágyódásnak utat engedhet egy "szökési útvonal" a szabadság felé: hogy a Nyírpalota utca már közeli, szemközti végén egy beépítetlen rét van jelenleg, és a városnak ott vége van.

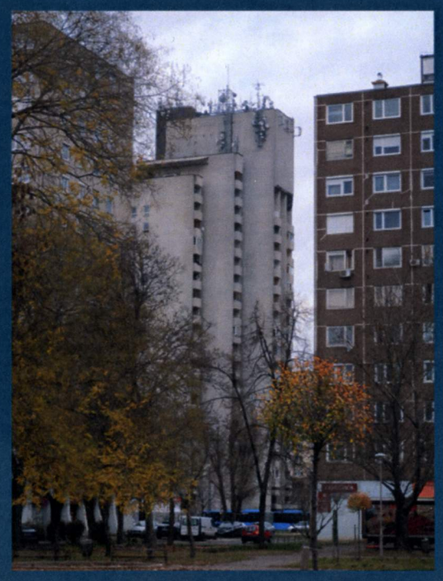

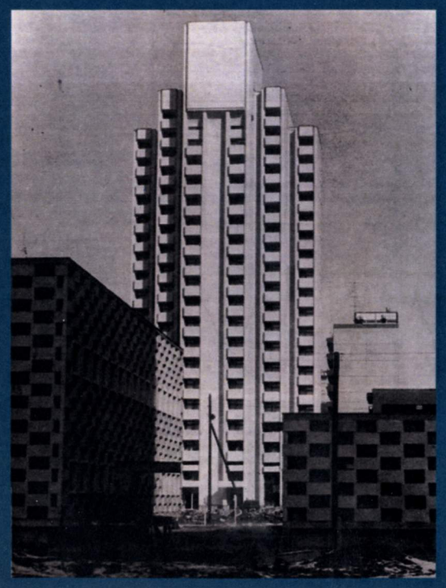

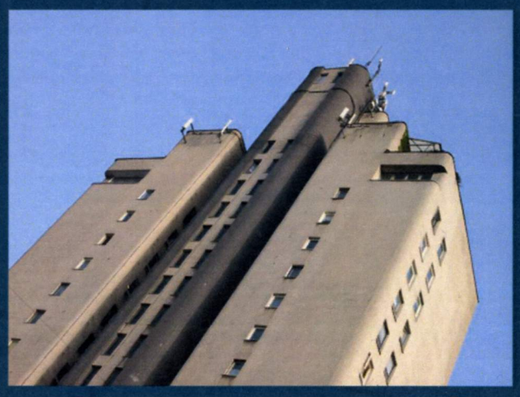

Papp Tamás, Bev. Ép., 2015

Újpalotai magasház, víztoronyház

Szökés

A mai információközpontú, felgyorsult világban természetes, hogy az embereknek időről-időre szünetet kell tartania, ki kell szakadnia, el kell szöknie a nagyváros és a mindennapok pörgéséből. Ez a „szökés" lehet rövid, csak időleges például egy komolyabb vita után, vagy lehet hosszú, akár végleges, mint, egy vidékre nyugdíjba vonult ember esetében. Az emberek a szökésükhöz különböző helyeket, tereket, térrészeket választanak, vannak, akik egy eldugott kuckóban, zárt helyen rendezik gondolataikat, és vannak, akik egy nyílt terepen, a természetben nyugodnak meg. Ezek a helyek aztán idővel érzelmileg is kötődnek hozzánk, a magunkénak érezzük őket, és legfeljebb egy-két emberrel osztjuk meg őket.

A szökés szó elsőre, egy oldalirányú, eltávolodó mozgást sugall, de ugyanúgy lehet fölfelé, vagy lefelé mutató is. Számomra az elvonulás helye például a házunk teteje. Egyáltalán nem nehéz a feljutás, de kisfiúként azért össze kellett szednem a bátorságom, hogy a párkányról átlépjek a létrára. A félelem már elmúlt, viszont az érzés mikor csak két biztos ponton tartom magam a négyből kizökkent, elszakít az eddigi világból. Ez az érzés alapozza meg a fönti tér hangulatát, hogy aztán mikor felérek, elárasszon a nyugalom és a magány. A tető csak, alsó térhatárral rendelkezik, de az is belátható, egész kicsi, így a fölém boruló ég elgondolkodtat és lelassít. A város felülről látszik, egész szokatlan, zaja is csak megnyugtató, halk morajlásként ér ide. Az elzártság és a magány érzetét erősíti még az a tudat is, hogy mások biztos nem jönnek ide, és meg se láthatnak, ha nem akarom.

Az ember társas lény, az életét másokkal megosztva élvezi igazán, de szüksége van teljesen saját gondolatokra, és ugyanúgy teljesen saját térre, helyre, ahol egyedül lehet. Ez az időszakos magányt biztosító térrész apró, de igen fontos része a boldogságnak.

2015/Bevezetés az építészetbe

Budapest, Schieszler Máté

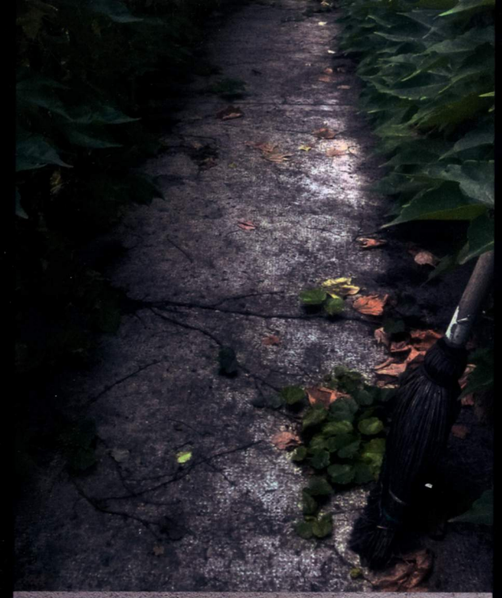

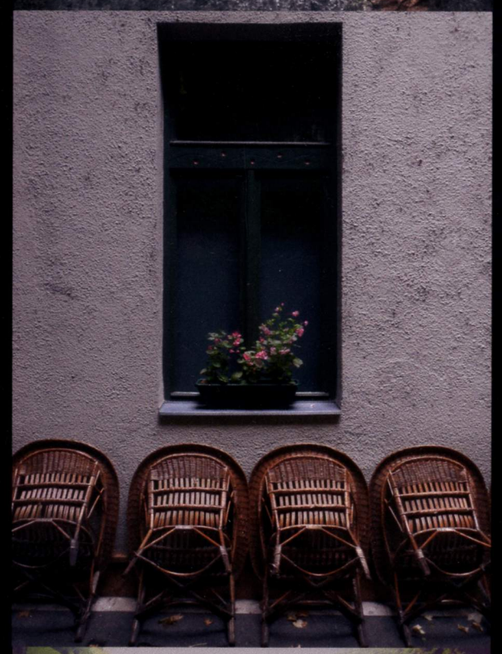

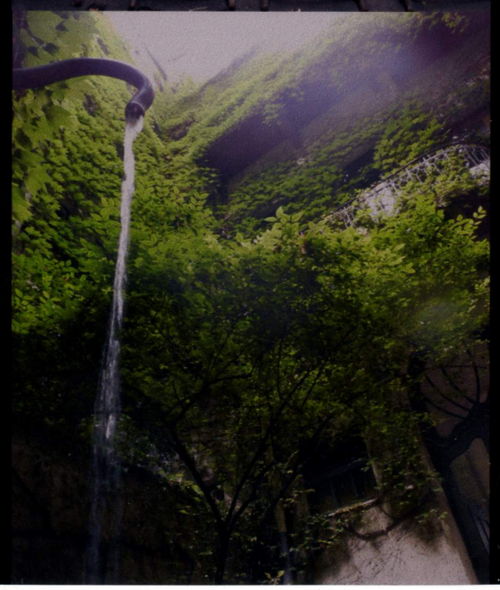

SZÖKÉS

-„Menekülő futás bizonyos kötelezettségi állapottól, vagy korlátok közül."
Értelmező kéziszótár

A „szökés" szót az általam választott épületnél eltérően értelmezhetjük. Otthonom talán legismertebb látványosságát választottam: a cifrapalotát. Viszont remélem, hogy a választott szó kapcsán, egy kevésbé ismert, mégis szerintem izgalmasabb oldalát sikerül bemutatnom a háznak.

A Cifrapalotát Márkus Géza tervezte 1902-ben, szecessziós stílusban. Eredetileg lakóházként funkcionált, ma a Kecskeméti Képtárnak ad otthont. Engem a külső díszítettség ellenére az eldugott belső udvar fogott meg. A választott fogalmat több módón is köthetjük az elzárt kerthez. Ez a rész ritkán látogatható, a felsőbb szinteken a gangra pedig csak a portástól nehezen megszerezhető kulccsal lehet kijutni. így szökésként értelmezhetjük a tér elszakadását a cifrapalota zsúfolt kiállító termeitől. Az eltérés nem csak a látogatók számában, hanem a színekben, az anyaghasználatban, és gondozottságban is erős. Egyértelműbb a fogalomtársítás, ha a napfény bejutását vesszük figyelembe. A tér sötét, mivel a zárt udvarba, csak kevés napfény szökik be. Ezt az érzetet tovább erősíti, hogy az egykor fehér vakolatot, szinte teljesen benőtték a sötétzöld futónövények. A kék égboltot közrefogó, körénk magasodó falak miatt a szökés jelenségét újabb módon értelmezhetjük. Tehát az ember nem juthat ki a zárt térből, egyre feljebb haladva fokozatosan veszti el az uralmát a természet felett. A földszinten,még sok, emberi közbeavatkozásra utaló jel van. Az első emeleti gang korlátján már megjelennek a futónövények indái, és a másodikon már teljesen benövik azt.

SZALAI PÉTER

Bevezetés az építészetbe 2015 Kecskemét, Cifrapalota